Hukuk Bölümü 2013/244 E. , 2013/363 K.

- **TSK?NDE ASTSUBAY OLARAK GÖREV YAPMAKTA IKEN EMEKLIYE AYRILAN DAVACININ, ADINA KAYITLI TABANCALARINA SILAH TAŞIMA VE BULUNDURMA HAKKINI KAYBETTIĞINDEN BAHISLE, RUHSATLARIN IPTAL EDILEREK EL KONULMASINA DAIR IŞLEMIN IPTALI IÇIN YAPTIĞI BAŞVURUNUN ZIMNEN REDDINE ILIŞKIN IŞLEMIN IPTALI ISTEMIYLE AÇILAN DAVANIN İDARİ YARGI YERİNDE GÖRÜLMESI GEREKTIĞI**

  - UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 14

"İçtihat Metni"

Davacı : M.T.

Vekili : Av. A.Ş.

Davalı : Milli Savunma Bakanlığı

Vekili : Av. Z.Ç. (İdari Yargıda)

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; davacı Emekli Tnk. Kd. Bçvş. M.T.'in Kara Kuvvetleri bünyesinde 31 yıl 6 ay hizmet yaptıktan sonra 22 Ekim 2009 tarihinde Kd. Astsb. Bçvş. Rütbesinde iken emekli olduğunu, 1992 yılında Ağrı'da görev yaparken Kara Kuvvetleri Komutanlığınca kendisine zor alım silahlardan tahsis yapılarak silah edinmesine imkan tanındığını ve, Kırıkkale marka9 mmçap 248 seri nolu silahın verildiğini, 2005 yılında ise KKK.lığı kanalıyla parası mukabili silah satın alma hakkı kullanarak Zigana T Marka9 mmçap ve 062005E14191 seri numaralı silahı satın almasına imkan tanındığını, emekli olduktan sonra ise, KKK.lığının 28 Ocak 2010 tarihli yazısı ile 91/1779 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer aletler Hakkındaki Yönetmeliğin ruhsat verilmesini engelleyen hallerini düzenleyen 16.maddesinin 1.fıkrasının (a) bendi kapsamına girdiği için silah taşıma ve bulundurma hakkını kaybettiğinden bahisle kendisine verilen ruhsatların iptal edilerek sahibi olduğu ve adına kayıtlı9 mmçapındaki Kırıkkale marka 248 seri numaralı tabanca ile9 mmçapında Zigana T marka T062005e14191 seri numaralı tabancaların ilgili yönetmeliğin 17.maddesi kapsamında zapt edildiğini, buna karşın işlemin iptali için Milli Savunma Bakanlığına yaptığı başvuruya herhangi bir cevap verilmeyerek talebinin zımnen reddedildiğini belirterek söz konusu işlemin iptali istemiyle genel idari yargı yerinde dava açmıştır.

Ankara 15. İdare Mahkemesi; 29.12.2011 gün ve E:2011/2175, K:2011/2278 sayı ile özetle, dava konusu olayda, davacı hakkında tesis edilen işlemin askeri hizmete ilişkin olduğu, emekli olmuş olsa dahi 1602 sayılı Yasa'ya göre davacının asker kişi sayıldığı ve askeri hizmeti nedeniyle kendisine verilmiş olan silah taşıma ve bulundurma ruhsatlarının iptal edilmiş olduğundan bahisle, davanın görüm ve çözümünde Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'nin görevli bulunduğunu belirterek davanın görev yönünden reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir.

Davacı bu kez aynı istemle askeri yargı yerinde dava açmıştır.

Askeri Yüksek İdare Mahkemesi 3. Daire Başkanlığı; 03.05.2012 gün ve E:2012/940, K:2012/1110 sayı ile özetle; 6136 sayılı Kanuna dayanılarak çıkarılan Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Yönetmeliğin 16'ncı maddesinde silah taşıma ve bulundurma ruhsatı verilmesine engel teşkil eden hallerin sayıldığı, bu düzenlemede salt asker kişiler veya askeri hizmetin özelliklerinin dikkate alınmadığı, diğer kamu görevlileri ile sivil kişiler yönünden de aynı kuralların öngörüldüğü, silah taşıma ve bulundurma ruhsatı verilmesine yönelik işlemlerin hukuki sonuçları itibariyle ilgilinin asker ya da sivil kişi olmasına göre değişen bir nitelik taşımadığı belirtilerek, dava konusu idari işlemlerin ''askeri hizmete ilişkinlik" koşulu gerçekleşmediğinden bahisle,davanın görüm çözümünün idari yargının görev alanına girdiği belirtilerek, davanın görev yönünden reddine karar vermiş ve karar kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Zehra Ayla PERKTAŞ'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa AYSAL, Eyüp Sabri BAYDAR, Abdullah ERGİN, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ ve Metin ULUKANLIGİL'in katılımlarıyla yapılan 11.03.2013 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Davacı vekili tarafından; 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı ve askeri yargı yerleri arasında görev uyuşmazlığın doğduğu, askeri yargı dosyasının mahkemece, ekinde idari yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Selim Şamil KAYNAK'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Savcısı Süalp TANYEL'in davada genel idari yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü ve yazılı açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, Kara Kuvvetleri Komutanlığında Kd. Astsb. Bçvş. olarak görev yapmakta iken, 22.10.2009 tarihinde emekliye ayrılan davacının, adına kayıtlı tabancalarına, KKK.lığının 28.01.2010 tarihli yazısı ile 91/1779 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer aletler Hakkındaki Yönetmeliğin ruhsat verilmesini engelleyen hallerini düzenleyen 16.maddesinin 1.fıkrasının (a) bendi kapsamına girdiği için silah taşıma ve bulundurma hakkını kaybettiğinden bahisle, ruhsatların iptal edilerek ilgili yönetmeliğin 17.maddesi kapsamında el konulmasına dair işlemin iptali için Milli Savunma Bakanlığına yaptığı başvurunun zımnen reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

Anayasa'nın 157. maddesinde, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'nin, askeri olmayan makamlarca tesis edilmiş olsa bile, asker kişileri ilgilendiren ve askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıkların yargı denetimini yapan ilk ve son derece mahkemesi olduğu, ancak, askerlik yükümlülüğünden doğan uyuşmazlıklarda ilgilinin asker kişi olması şartının aranmayacağı belirtilmiş, 1602 sayılı Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kanunu'nun 25.12.1981 tarih ve 2568 sayılı Yasa ile değişik 20. maddesinin birinci fıkrasında, "Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Türk Milleti adına, askeri olmayan makamlarca tesis edilmiş olsa bile, asker kişileri ilgilendiren ve askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıkların ilk ve son derece mahkemesi olarak yargı denetimini ve diğer kanunlarda gösterilen, görevleri yapar. Ancak, askerlik yükümlülüğünden doğan uyuşmazlıklarda, ilgilinin asker kişi olması şartı aranmaz" denilmiştir.

Buna göre, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'nin bir davaya bakabilmesi için dava konusu idari işlem veya eylemin "asker kişiyi

ilgilendirmesi" ve "askeri hizmete ilişkin bulunması" koşullarının birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir.

1602 sayılı Yasa'nın 20. maddesinin ikinci fıkrasında, Türk Silahlı Kuvvetlerinde görevli bulunan veya hizmetten ayrılmış olan subay, askeri memur, astsubay, askeri öğrenci, uzman çavuş, uzman jandarma çavuş, erbaş ve erler ile sivil memurlar asker kişi sayılmaktadır.

Davacının 1602 sayılı Yasa'nın 20. maddesinde sayılan asker kişilerden olduğu ve bu nedenle dava konusu işlemin asker kişiyi ilgilendirdiği kuşkusuzdur.

Dava konusu işlemin askeri hizmete ilişkin olup olmadığına gelince:

İdari işlemin, görevli yargı yerinin tespiti yönünden "askeri hizmete ilişkin" olup olmadığının saptanabilmesi için işlemin konusuna bakılması gerekmektedir. İdari işlem, askeri gereklere, askeri usul ve yönteme ve askeri hizmete göre tesis edilmiş ise, bu işlemin askeri hizmete ilişkin olduğu kabul edilmelidir. Daha açık bir ifadeyle, askeri hizmete ilişkin idari işlemler, idarenin bir asker kişinin askeri yeterlik ve yeteneklerinin, tutum ve davranışlarının, askeri geçmişinin, asker kişi olmaktan kaynaklanan hak ve ödevlerinin, askerlik hizmetinin amacı, askeri görev yerlerinin özellikleri, askeri kural ve gerekler göz önünde tutularak değerlendirilmesi sonucunda tesis edilen işlemlerdir.

21/03/1991 tarih ve 91/1779 sayılı Ateşli Silahlar Ve Bıçaklar İle Diğer Aletler Hakkında Yönetmeliğin, "Amaç ve Kapsam" başlıklı 1. Maddesinde, ''Bu Yönetmeliğin amacı, 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun kapsamında bulunan her türlü ateşli silahlarla mermilerinin ve bıçaklarla salt saldırı ve savunmada kullanılmak üzere özel olarak yapılmış bulunan diğer aletlerin memlekete sokulması, yapılması, satılması, satın alınması, taşınması veya bulundurulmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Bu Yönetmelik, Kanun kapsamındaki silahlarla ilgili ruhsatların düzenlenmesini, yenilenmesini, gerektiğinde geri alınmasını veya iptalini, bağış, satış veya veraseten intikal yolu ile el değiştirmesini, ruhsata bağlanan silahların kayıt ve tescilini, bıçak ve diğer aletler ile benzerlerinin yapım, kullanım ve naklini, armağan, hatıra ve antika silahların neler olduğunu, silah ve mermi edinilmesini, silahların yurdumuza daimi ya da geçici olarak ithal edilmesini, trap-skeet atış alanı ile tabanca ve tüfek atış poligonu açılmasını ve bunların denetlenmesini, ateşli silahlar için tamir yeri açılmasını, yivli ve yivsiz av ve spor silahları ile aksamlarının ve bunlara ait mermilerinin yurda sokulması esaslarını, bunlarla ilgili izin, kayıt ve tescil işlemlerini kapsar." denilmiştir.

"Tanımlar" başlıklı 2. maddesinde, " Bu Yönetmelikte geçen;(…)

o) Kimlik kartları ve silah taşıma izni: Kuvvet komutanlıklarınca, Jandarma Genel Komutanlığınca ve Sahil Güvenlik Komutanlığınca emekli subay, astsubay ve uzman jandarma çavuşlar için verilen emekli kimlik kartları ile sahiplerinin silah taşıma yetkisini belirleyen silah taşıma izin belgesini,

ü) Türk Silahlı Kuvvetleri personeli: Türk Silahlı Kuvvetleri kadrolarında istihdam edilen subay, astsubay, uzman jandarma çavuş ve uzman erbaş rütbesindeki personeli, ifade eder." denilmiştir.

"Emekli Türk Silahlı Kuvvetleri Personeli" başlıklı 11. maddesinde, "Mahkeme kararı ile ya da haklarında verilen mahkumiyet kararının sonucu olarak Türk Silahlı Kuvvetlerinden tard veya ihraç edilenler, rütbesinin geri alınmasına hükmolunanlar ile 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun 50 nci maddesinin (c) bendi, 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanununun 16 ncı maddesinin üçüncü fıkrası ve 3466 sayılı Uzman Jandarma Kanununun 15 inci maddesi uyarınca disiplinsizlik veya ahlaki durumları sebebiyle ayırma işlemine tabi tutulanlar, 3269 sayılı Kanunun 12 nci maddesi uyarınca başarısız görülenler ile 3466 sayılı Kanunun 13 ve 16 ncı maddeleri uyarınca ilişikleri kesilenler veya 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun 2 nci maddesi gereğince emekli edilenler hariç olmak üzere, emekli Türk Silahlı Kuvvetleri personeli ile mecburi hizmetini tamamlayarak istifa etmek suretiyle Türk Silahlı Kuvvetlerinden ayrılan subay, astsubay ve uzman jandarmalar ile en az on yıl görev yapıp sözleşmelerinin uzatılmaması sonucu veya kendi isteği ile Türk Silahlı Kuvvetlerinden ayrılan uzman erbaşlara silah taşıma ve bulundurma izni, bağlı bulundukları Kuvvet Komutanlıklarınca, Jandarma personeli için Jandarma Genel Komutanlığınca, Sahil Güvenlik Komutanlığı personeli için Sahil Güvenlik Komutanlığınca verilir.

Kanunen silah almaya ve taşımaya yetkili olan Türk Silahlı Kuvvetleri personeli emekli olarak ayrılmaları halinde, ilişiklerini keserken şahsi tabancalarını emekli kimlik kartlarına işletebilirler.

Emekli ve müstafi Türk Silahlı Kuvvetleri personeli için mensup olduğu kuvvet komutanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı veya Sahil Güvenlik Komutanlığı şahsi tabanca envanterinde, o şahıs için kayıtlı bulunan tabanca veya tabancalardan, antika silahlar için bulundurma belgesi diğer tabancalar için taşıma belgesi düzenler ve onaylar. Taşıma ve bulundurma müsaadesi süresizdir. Ancak, emekli ve müstafi personelin durumları ilgili komutanlıkça beş yılda bir araştırılır.

Emekli Türk Silahlı Kuvvetleri personelinin kimlik kartlarında bulunacak silaha ait bilgiler, ilgiliye silahını taşıma veya bulundurma müsaadesi verir.

Kuvvet komutanlıkları ve Sahil Güvenlik Komutanlığı, yukarıda belirtilen esaslar dahilinde verdikleri taşıma ve bulundurma müsaadelerini, düzenleyecekleri listelerle Jandarma Genel Komutanlığına bildirirler." denilmiştir.

Anılan Kanunun 16.maddesinde, ''Kanunun 7 nci maddesinin (1) numaralı bendinde sayılanlar hariç aşağıda belirtilen hallerden birine giren kimselere hiçbir şekilde ateşli silah ve mermilerini taşıma ya da bulundurma izni verilmez, verilmiş ruhsatlar iptal edilir. '' hükmü yer almakta olup, '' maddenin a fıkrasında da, ateşli silahla işlenen cürümlerden hükümlü bulunanlar" bu kapsamda sayılmıştır.

Davaya konu edilen işlemin özünde KKK.lığının 28.01.2010 günlü yazısı yer almakta olup, bahse konu yazıda, davacının durumunun 91/1779 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Yönetmeliğin ruhsat verilmesini engelleyen halleri düzenleyen 16'ncı maddesinin 1'inci fıkrasının ''a" bendi kapsamına girdiği ve bu nedenle silah taşıma ve bulundurma hakkını kaybettiği belirtilerek, davacının tabancalarının Yönetmeliğin 17'nci maddesi gereği zapt edilmesinin istenildiği anlaşılmıştır. Buradan hareketle, davacının, gerek silah taşıma ve bulundurma hakkını kaybetmiş olmasının, gerekse de kendisine yeniden silah taşıma ruhsatı verilmesi talebinin zımnen reddine dair işlemin temelde anılan yönetmelikten kaynaklandığı anlaşılmıştır.

6136 sayılı Kanuna dayanılarak çıkarılan Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Yönetmeliğin 16'ncı maddesinde silah taşıma ve bulundurma ruhsatı verilmesine engel teşkil eden haller sayılırken, bu düzenlemede salt asker kişiler veya askeri hizmetin özellikleri dikkate alınmamış olup, diğer kamu görevlileri ile sivil kişiler yönünden de hukuki sonuçları itibariyle ilgilinin asker ya da sivil kişi olmasına göre değişen bir nitelik bulunmamaktadır.

Belirtilen durum karşısında, dava konusu işlemler bakımından Anayasa'nın 157. ve 1602 sayılı Yasa'nın 20. maddelerinde öngörülen koşullardan, "askeri hizmete ilişkin bulunma" koşulu gerçekleşmediğinden, davanın görüm ve çözümünün genel idari

yargı yerinin görevine girdiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, davanın görüm ve çözümü idari yargı yerinin görevine girdiğinden Ankara 15.İdare Mahkemesi'nce verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Ankara 15. İdare Mahkemesi'nin 29.12.2011 gün ve E:2011/2175, K:2011/2278 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 11.03.2013 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.